

2. Конституція України. Закон України від 28.06.1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. №30. Ст. 141.

3. Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності. Закон України від 03.03.1998 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. №34. Ст. 228.

4. Про місцеве самоврядування в Україні. Закон України від 21.05.1997 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170.

5. Юрій С. Еволюція власності в умовах становлення ринкових структур. *Вісник економічної науки України*. 2008. № 2 (14). С. 3-6.

Приленський Ігор Генріхович,
аспірант кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПАСАЖИРІВ ПОВІТРЯНИМ ТРАНСПОРТОМ

Сталий розвиток транспортного комплексу України, забезпечується державною політикою, що зумовлює своєчасне, повне та якісне задоволення потреб населення і суспільного виробництва у повітряних перевезеннях, створює сприятливі умови для розвитку діяльності підприємств транспорту усіх форм власності. Мета такого всебічного розвитку транспортного комплексу України є входження до європейської і світової транспортної системи. [1, с. 42]

Проте, незважаючи на сучасний науково-технічний розвиток, авіація залишається одним із найбільш уразливих об'єктів і саме тому проблема безпеки повітряних перевезень набуває особливого соціального та економічного значення.

Авіаційний транспорт є невід'ємною складовою єдиної транспортної системи України, до складу якого «входять підприємства повітряного транспорту, що здійснюють перевезення пасажирів, вантажів, багажу, пошти» [2].

Щодо законодавчого регулювання договорів перевезення, то воно має певну специфіку, яка не є властивою іншим цивільно-правовим інститутам. Окрім Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) (гл.64) [3] маємо в наявності окремі, індивідуальні кодифіковані акти, завдяки яким і врахована специфіка щодо перевезень окремими видами транспорту. Зокрема до них можна віднести повітряні перевезення, які регулюються Повітряним кодексом України (далі – ПК України) [3].

Щодо діяльності користувачів повітряного простору в Україні, то вона регулюється Правилами повітряних перевезень пасажирів і багажу [4].

Підставою для здійснення повітряних перевезень є цивільно-правовий договір, положення про який відображено у нормах глави 64 ЦК України. Отже, за договором перевезення пасажирів та багажу одна сторона (перевізник) зобов'язується перевезти другу сторону (пасажирів) до пункту призначення, а в разі здавання багажу – також доставити багаж до пункту призначення та видати його особі, яка має право на одержання багажу, а пасажир зобов'язується сплатити встановлену плату за проїзд, а у разі здавання багажу – також за його провезення (ч. 1 ст. 910 ЦК України) [5].

Слід відзначити, що договірні зобов'язання, які виходять з договору перевезення повітряним транспортом, належать до групи договорів про надання послуг. З цього робимо висновок про те, що на нього поширюються положення гл. 63 ЦК, а отже, положення цієї глави, можуть застосовуватися до всіх договорів про надання послуг, якщо це не суперечить самій суті зобов'язання в цілому [5].

Такий договір характеризується наступними ознаками: є двостороннім, оплатним, строковим; до істотних умов цього договору відносяться: ціна, термін придатності, час відправлення та прибуття пасажирів тощо.

Нормативну базу вітчизняного законодавства, свого часу поповнив Наказ Міністерства інфраструктури України про затвердження Правил повітряного перевезення пасажирів і багажу, яким визначалися загальні умови повітряного перевезення, суть і значення авіаційної накладної, відповідальність перевізника та інші загальні правила повітряних перевезень [6, с. 47].

Суб'єктами правовідносин в сфері повітряного перевезення, відповідно до законодавства України, є авіаційний перевізник і пасажир.

Авіаційний перевізник – це суб'єкт господарювання, що надає послуги з перевезення пасажирів, вантажу, пошти повітряним транспортом, виконує перевезення пасажирів та (або) вантажу за плату та (або) за наймом, має ліцензію на провадження діяльності з перевезення пасажирів та (або) вантажу повітряним транспортом, яка видається уповноваженим органом з питань цивільної авіації згідно із законодавством України, а також отримав від уповноваженого органу з питань цивільної авіації відповідний документ на право експлуатації певної повітряної лінії (п.8 ст. 1. п.1,3 ст. 92 ПК України) [3].

Іноземний авіаперевізник може, за умови наявності відповідної ліцензії та сертифікату відповідного державного органу держави, в якій він отримав ліцензію для здійснення повітряних перевезень, здійснювати повітряні перевезення до або з України, у межах території України та повітряні перевезення, що передбачають посадку з комерційною метою на території України, виключно в обсягах і на умовах, визначених наданими йому

уповноваженим органом з питань цивільної авіації правами на експлуатацію певних повітряних ліній (ст. 95 ПК України) [3].

При будь-яких видах перевезень авіаційний перевізник завжди має право встановлювати свої правила повітряних перевезень, які спрямовані на підвищення ефективності та якості перевезень і не містять умов та норм обслуговування пасажирів і клієнтури нижчих за рівень вимог, встановлених відповідним органом державної виконавчої влади.

Щодо відповідальності авіаперевізника, то в ЦК України та ПК України містяться загальні норми і поняття про відповідальність, і хоча зазначене питання в достатній мірі врегульоване положеннями ратифікованих Україною міжнародних конвенцій і договорів, вважаємо за необхідне приведення у відповідність норм національного цивільного законодавства до положень вищезазначених міжнародних нормативно-правових актів.

Окрім дотримання законних прав, що випливають з договору повітряного перевезення, пасажир водночас повинен дотримуватися чинних на відповідному транспорті правил та бережливо користуватися майном перевізника. З метою забезпечення безпеки польотів, охорони життя і здоров'я пасажирів та членів екіпажу під час повітряних перевезень здійснюється огляд пасажирів, їхньої ручної поклажі та багажу [3].

Таким чином, можна зробити висновок, що правове регулювання повітряних перевезень в Україні здійснюється на підставі цивільно-правового договору повітряного перевезення пасажирів та багажу, на який поширюються не тільки норми загальних положень про зобов'язання ЦК України (глави 47-53) (і спеціальні норми глави 64 «Перевезення»), а також відповідні норми більш вагомих за юридичною силою Варшавської [7] і Монреальської [8] конвенцій. І наприкінці зазначимо, що умови договору повітряного перевезення пасажирів не повинні в жодному разі суперечити нормам вказаних конвенцій, залежно від того, яка з цих конвенцій матиме місце застосування та національним Правилам повітряних перевезення пасажирів та багажу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Артемюк Л. Г. Особливості договору перевезення пасажирів і багажу повітряним транспортом. *Право України*. 2012. № 2. С. 41-45.
2. Про транспорт: Закон України від 10.11. 1994 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 51. Ст. 446
3. Повітряний Кодекс України: Закон України від 16.01.2003 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №№ 40-44. Ст. 356.
4. Правила повітряних перевезень вантажу: наказ Міністерства інфраструктури України № 728 від 30.11.2012 року. *Офіційний вісник України* від 25.01.2013. № 4.

5. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №40-44. Ст. 356.

6. Шапенко Л.Р. Державні програми повітряного перевезення. *Юридична Україна*. 2016. № 2 (11). С. 45-47

7. Про приєднання України до Конвенції про уніфікацію деяких правил, що стосуються міжнародних повітряних перевезень: Закон України від 17.12.2008 року. *Офіційний вісник України* 2009. № 33 / № 100. 2008. ст. 3295 .Ст. 1163.

8. Про приєднання України до Конвенції про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень: Закон України від 17.12.2008 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2009. № 15. Ст. 201

Тарасов Андрій Володимирович,
аспірант кафедри права інтелектуальної власності та патентної юстиції Національного університету «Одеська юридична академія»

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ СПІВВЛАСНИКІВ БАГАТОКВАРТИРНОГО БУДИНКУ

З набранням чинності Закону України «Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку» 01.01.2002 року, інститут об'єднання співвласників багатоквартирного будинку набув сучасних рис, проте, у зв'язку з неузгодженістю певних норм вказаного закону, виникають ризики неефективного використання інституту ОСББ, а також використання його «не за призначенням».

Так, статтею 16 Закону України «Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку» передбачене право об'єднання захищати права, представляти інтереси співвласників у судах, органах державної влади і органах влади Автономної Республіки Крим, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах та організаціях незалежно від форми власності.

Буквальне тлумачення вказаного положення закону свідчить про те, що ОСББ наділяється широким, необмеженим колом прав щодо захисту інтересів співвласників в будь-яких правовідносинах.

Вказане право, кореспондується зі статтею 56 ЦПК України, відповідно до якої, у випадках, встановлених законом, фізичні та юридичні особи можуть звертатися до суду із заявами про захист прав, свобод та інтересів інших осіб або державних чи суспільних інтересів та брати участь у цих справах. При цьому органи державної влади, органи місцевого самоврядування повинні надати суду документи, що підтверджують наявність передбачених законом підстав для звернення до суду в інтересах інших осіб. Аналогічну норму